

Stort privathospital blåstempler medicinsk cannabis

Af Johan Winther jowi@berlingskemedi.dk

Det første danske privathospital indfører nu behandling med medicinsk cannabis. Hverken Lægeforeningen eller Kræftens Bekæmpelse anbefaler behandlingen, men inden længe begynder en forsøgsordning med den populære cannabis.

Det er hverken ulovligt eller en lyssky forretning. Alligevel er det en kontroversiel beslutning, at Aros Privathospital ved Aarhus nu som det første privathospital i landet tilbyder sine dødeligt syge kræftpatienter behandling med medicinsk cannabis.

For som lederen af hospitalets onkologiske klinik, kræftlæge Carsten Rytter, forklarer: »Der er jo endnu ikke bevist effekt på kræftsygdommen ved brug af cannabisolie.«

Alligevel har han besluttet at tilbyde sine patienter behandling med netop cannabisolie. Der er nemlig stor efterspørgsel på medicinsk cannabis til smertelindring og til at dæmpe kvalme i forbindelse med kemoterapi. Behandlingen er lovlig, men cannabisolien er ikke godkendt af Lægemiddelstyrelsen. Olien bliver derimod fremstillet til den enkelte patient ved såkaldt magistrel fremstilling på Glostrup Apotek. Derfor skal patientens egen læge tage ansvaret 100 procent, når han eller hun udskriver for eksempel cannabisolie. Og det er der mange læger, der ikke vil.

»Det er ikke fair, at der er patienter, som ikke kan få medicinsk cannabis fra deres egen læge, fordi egen læge ikke ønsker at give det. På den måde bliver patienter henvist til det sorte marked og til ulovligt køb af det. Det, synes jeg, ikke er i orden, når muligheden er der fuldt lovligt,« siger kræftlæge Carsten Rytter.

Glostrup Apotek anslår, at omkring 80 læger i dag udskriver magistrelt fremstillede cannabisprodukter til cirka 500 patienter. Tal-

let stiger måned for måned. Ingen ved, hvor mange der medicinerer sig selv med ulovligt indkøbt cannabis.

Beslutningen om at give sine patienter medicinsk cannabis traf Carsten Rytter, efter at han så et TV-program med skuespilleren Søs Egelind. Hende vender vi tilbage til.

Lægen bærer ansvaret

I Aarhus er de første kræftpatienter begyndt i behandling hos Carsten Rytter, hvor de får ordineret cannabisolie. Olien koster 2.000 kroner pr. flaske, og den holder et par uger afhængig af dosis. På længere sigt forventer kræftlægen at behandle omkring ti patienter om måneden, men det er »altså ikke det, man bliver rig af,« understreger han.

Sundhedsstyrelsen har løbende advaret imod risikoen for afhængighed i forbindelse med medicinsk cannabis. Samtidig er Carsten Rytter personligt ansvarlig, hvis noget går galt i behandlingen. Men det bekymrer ham ikke.

»Jeg tager der fulde ansvar for behandlingen. Vi begynder med små doser, og behandlingen sker under kontrollerede forhold. Så det anser jeg ikke for en stor risiko,« forklarer Carsten Rytter og holder en kort pause, før han fortsætter:

»Men det er jo netop derfor, at nogle læger ikke vil ordinere medicinsk cannabis. Emnet er kontroversielt.«

Behandlingen på Aros Privathospital skrives sig ind i en større debat om medicinsk cannabis. En debat, hvor Søs Egelind spiller en

særlig rolle. Skuespilleren brugte selv ulovlig cannabis ved siden af sin lægelige behandling, da hun for ti år siden blev ramt af en alvorlig kræftsygdom. Siden er hun blevet varm fortæller for kræftbehandling med cannabis. I januar stod hun frem i det TV-program på DR, som inspirerede Carsten Rytte til at begynde behandling med medicinsk cannabis.

TV-programmet fik også en masse syge danskere til at kontakte Søs Egelind med spørgsmål om, hvilken type cannabis hun tog, og hvordan hun tog det. Men skuespilleren kunne ikke besvare alle deres spørgsmål. Derfor

var hun forleden med til at starte foreningen »Cannabis Danmark«, der skal fremme rådgivning af patienter i forbindelse med brug af medicinsk cannabis. På længere sigt skal foreningen fungere som en fond, der kan støtte forskning i brugen af cannabis som medicin.

»Der bliver jo hele tiden efterspurgt evidens på området, og det er netop det, vi skal skaffe – så forskere kan komme til os og få midler til at fremskaffe den evidens og få lavet de forsøg, der skal til,« sagde Søs Egelind til DR i forbindelse med lanceringen af den nye forening.

Forsøgsordning på vej

Fronterne er trukket op i debatten om medicinsk cannabis. På den ene side står folk som Carsten Rytter, Søs Egelind og en masse patienter, der gerne vil bruge medicinsk cannabis.

På den anden side står en stor del af det sundhedsfaglige Danmark, som er tilbageholdende med at anbefale cannabis til medicinsk brug, da den dokumenterede effekt af behandlingen er begrænset.

»Vi har alt for lidt dokumentation om medicinsk cannabis til, at man skal tage det i brug uden for et forskningssetup. Og Aros Privathospital skal huske, at det, de tilbyder deres patienter, ikke er evidensbaseret,« siger formanden for Lægeforeningen, Andreas Rudkjøbing.

500

patienter modtager i dag magistrelt fremstillet cannabismedicin, anslår Glostrup Apotek, der som det eneste sted i Danmark laver medicinen.

Lars Hansen drypper sin cannabisolie på en Gajol, før han lægger den under tungen. »Ellers smager den sådan af rigtig gammeldags tobak,« forklarer han. Under tungen bliver cannabisen optaget i Lars Hansens blodbaner. Det lindrer smerterne fra den kræft, han lider af i hals og knogler. Foto: Mikkel Berg Pedersen

FAKTA

Cannabis hos lægen

Danske patienter kan helt lovligt bruge medicinsk cannabis, så længe de har en recept fra lægen.

Lægen kan udskrive medicinsk cannabis på recept – enten cannabisolie, tabletter eller kapsler – fremstillet på Glostrup Apotek. Apoteket har eget laboratorium og fremstiller som det eneste apotek i landet medicinsk cannabis. Det kaldes magistrel fremstilling.

Cannabis-præparaterne fra Glostrup Apotek er ikke godkendt af Lægemiddelstyrelsen. Men Glostrup Apotek har Lægemiddelstyrelsens

tilladelse til at fremstille magistrelle lægemidler. De magistrelt fremstillede cannabispræparater er dermed af lægemiddelkvalitet, forsikrer apoteker Kristian Østergaard.

Ud over de magistrelt fremstillede produkter har danske læger i dag mulighed for at udskrive cannabis-præparatet Sativex, der er en mundspray til behandling af patienter med sklerose. Endelig findes lægemidlerne Marinol og Nabilone, men producenterne har ikke søgt om godkendelse i Danmark. Derfor skal den enkelte læge søge om tilladelse.

MORFINALTERNATIV

»Cannabisolien er min trylledrik«

Af Johan Winther jowi@berlingskemedial.dk

På bordet ligger en Gajol. Og med begge hænder holder han en lille flaske. Ganske forsigtigt drypper Lars Hansen en enkelt dråbe af flaskens indhold på lakridspastillen, lægger den sorte klump under tungen og venter fem minutter. Så begynder smerterne at forsvinde.

49-årige Lars Hansen fra Løgstør vest for Aalborg er blandt det stigende antal syge danskere, der bruger medicinsk cannabis til blandt andet at lindre smerter og dæmpe kvalme i forbindelse med kemoterapi. I denne uge skiftede han morfinen ud med cannabisolie, og på grund af smagen drypper han olien på en lakrids.

»Man kan godt sige, at den cannabisolie er min trylledrik. Det er ren Asterix og Obelix,« siger den drevne nordjyde og griner, før han hæver stemmen:

»Morfinen gjorde mig helt skæv, og jeg var slet ikke mig selv. Jeg blev sur, gal og rasende. Det var forfærdeligt! Olien mærker du ikke noget til, men alligevel er smerterne væk.«

For tre måneder ændrede alting sig. Lars Hansen boede på sin firlængede gård i røde mursten med sin kone, deres tre katte, to kaniner og seks høns. Men så fik han ondt i maven. Rigtig ondt. Først afviste Lars at gå til lægen, men da hans kone og søster insisterede, indvilgede han i at blive undersøgt. Resultatet blev en frustrerende tur rundt i sundhedsvæsenet, før Lars 6. marts i år fik konstateret kræft. En stor tumor i halsen, som havde spredt sig til knoglerne.

Indtil videre har Lars fået kemoterapi to gange, og han afventer en tredje omgang. Af samme grund er katte, kaniner og høns væk fra gården. De kan nemt smitte, når immunforsvaret er svækket.

»Jeg vil sige det sådan, at der er sket to gode ting: Det ene er kemoterapien, og det andet er olien. Den tager smerterne, og jeg håber, at det også kan være med til at bekæmpe

kræften. Men det ved jeg jo ikke endnu,« siger Lars Hansen.

Han er den første patient, der modtager cannabisolie på Aros Privathospital. Faktisk kunne Lars Hansens egen læge også have ordineret medicinsk cannabis, men det vidste Lars ikke.

»Lægerne praler jo ikke ligefrem med, at de kan udskrive olien. Derfor var jeg nødt til at gå til privathospitalet,« siger han.

Risikoen for at blive afhængig af cannabisolien skræmmer ham ikke.

»Det godt være, at man kan blive afhængig. Og hvad så? Hvis det kan få dig til at leve ti, 15 eller 20 år længere, så er det jo ligegyldigt.«

På grund af sin fremskredne kræftsygdom får Lars Hansen i dag al sin medicin gratis – inklusive cannabisolien. Og det er han glad for. Men det er ikke pengene, der skal stå i vejen for, at han kan vinde over kræften. Næste skridt kan blive behandling i udlandet.

»Jeg har også set på behandling i Sverige, Norge og Spanien. Om det så skal koste hus og hjem. Det er der ikke noget at gøre ved. Jeg vil være rask,« siger han.

Snart er det middag, og Lars skal i gang med cannabisolie og Gajoler igen.

“

Det godt være, at man kan blive afhængig. Og hvad så? Hvis man kan leve ti, 15 eller 20 år længere, så er det jo ligegyldigt.

Lars Hansen, kræftpatient

